

Nordland fylkeskommune
Nærings- og samferdselsavdelingen

Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8019 Dep

0030 OSLO

ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENTET

MOTTATT

10 SEPT 2007

07/ 02512 - 33

Vår dato:
18.09.2007

Vår referanse:
200702264-4

Deres dato:

Deres referanse:

Arkivnr.:
400.T00

Org. nr.:
964 982 953

Høringsuttalelse om forslag om innføring av tidsfrister for krav om universell utforming av IKT i ny diskriminerings- og tilgjengelighetslov

Fylkeskommunens råd for funksjonshemmede i Nordland behandlet overnevnte sak i sitt møte 04.09.2007 i sak 22/07. Rådet gjorde følgende enstemmige vedtak:

Høringsnotatet oversendes Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Fornyings- og administrasjonsdepartementet.

Høringsuttalelse om forslag om innføring av tidsfrister for krav om universell utforming av ikt i ny diskriminerings- og tilgjengelighetslov

Det vises til invitasjon av 04.07.d.å. til å avgi høringsuttalelse om ovennevnte. Fylkeskommunens råd for funksjonshemmede i Nordland vil påpeke følgende punkter når det gjelder forslaget om innføring av tidsfrister for krav om universell utforming av IKT i ny diskriminerings- og tilgjengelighetslov:

- Rådet støtter en utvidelse av den kommende diskriminerings- og tilgjengelighetsloven. Rådet mener dette vil tilføre diskriminerings- og tilgjengelighetsloven en større helhet.
- Rådet støtter forslaget om å opprette et nytt forvaltingsorgan under Fornyings- og administrasjonsdepartementet.
- Rådet mener at den definisjonen av universell utforming som er valgt i høringsforslaget er for snever.
- Rådet mener at tidsfristene foreslått i høringsnotatet er for lange.

Fylkeskommunes råd for funksjonshemmede stiller seg positivt til utvidelse av den nye diskriminerings- og tilgjengelighetsloven til også å inkludere IKT. Vi er enige i at en slik utvidelse både er riktig og viktig for at den nye loven skal ha et mer helhetlig tilsnitt. Rådets positive innstilling beror seg blant annet på vurderingen om at informasjons- og

kommunikasjonsteknologi de siste to tiårene har utviklet seg til å bli en kritisk faktor i samfunnet, ikke minst med tanke på demokratisk deltakelse og et inkluderende arbeidsliv.

Om hvilken myndighet som bør håndheve kravene

Rådet støtter forslaget om at det bør opprettes et nytt forvaltingsorgan under Fornyings- og administrasjonsdepartementet. Et slikt forvaltingsorgan vil være godt egnet til å delta i arbeidet med utvikling av nye standarder og retningslinjer for universell utforming av *IKT*. Rådet har to generelle anmerkninger til et slikt organ. Det er viktig av at det blir avsatt tilstrekkelige resurser til at dette organet kan bli effektivt, både som kontrollorgan for overholdelse av tidsfrister og oppgraderinger av systemer. Rådet fremhever videre viktigheten av at dette organet er ferdigstilt i god tid før loven trer i kraft. Rådet har også en mer konkret anmerkning til det nye forvaltningsorganet. For at dette organet skal fungere etter sin hensikt understreker rådet viktigheten av brukermedvirkning. Det er viktig at et slikt organ aktivt – enten i form av konkrete ansettelser eller på andre formaliserte måter – har en kontinuerlig dialog med brukere.

Om definisjon av universell utforming

Målet med universell utforming av *IKT* er å sikre tilgjengelighet til samfunnsarenaer der allmennheten ferdes. Dette gjelder også virtuelle samfunnsarenaer som internetsider rettet mot allmennheten. I høringsnotatet benyttes følgende definisjon av universell utforming:

”Med universell utforming menes utforming eller tilrettelegging av hovedløsning i de fysiske forholdene slik at virksomhetens alminnelige funksjon kan benyttes av flest mulig.(Høringsnotat s. 3)”

Rådet for funksjonshemmede i Nordland er kritisk til at denne definisjonen også skal benyttes på den ikke- fysiske virtuelle verden. I Stortingsmelding nr. 17 (2006-2007), *Eit informasjonssamfunn for alle*, benyttes det nettopp en mer holistisk definisjon av universell utforming for den virtuelle verden. I stortingsmeldingen benyttes denne definisjonen:

”Med universell utforming meiner ein utforming av produkt og omgivnader på ein slik måte at dei kan brukast av alle menneske, i så stor utsterkning som mogleg, utan behov for tilpassing eller spesiell utforming. Omgrepet blir ofte brukt synonymt med tilkomst for alle, planlegging for alle og design for alle. Universell utforming har som målgruppe alle menneske, i alle aldrar, storleikar og ferdigheiter (St.meld.nr.17:50).”

Denne stortingsmeldingen fikk bred tilslutning under behandlingen i Stortinget 16. april i år. Definisjonen må sies å ligge nær opptill de definisjoner som tidligere har vært anvendt i norske lovtekster og stortingsmeldinger om begrepet universell utforming. Også i FN-konvensjonen om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne, som Norge undertegnet 30. mars i år, benyttes en definisjon av universell utforming med et slikt holistisk tilsnitt;

” `universal design` means the design of products, environments, programmes and services to be usable by all people, to the greatest extent possible, without the need for adaptation or specialized design. `Universal design` shall not exclude assistive devices for particular groups of persons with disabilities where this is needed (Convention on the rights of persons with disabilities, Article 2).”

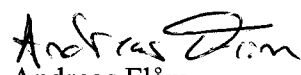
Prinsippene i denne definisjonen går altså utover tilpassninger for mennesker med funksjonshemninger. I Norge og Europa er det tradisjon for å benytte universell utforming som et prinsipp i politikken som skal danne grunnlag for tiltak som sikrer likestilling og

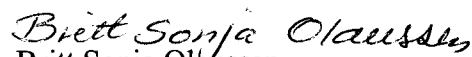
tilgjengelighet for alle. Rådet finner ikke at den definisjonen som konsekvensanalysen eller høringsnotat benytter følger opp denne tradisjonen. Likestilling innebærer at man kan ta del i alle samfunnsområder uten å måtte henvises til spesialløsninger og særtiltak. Prinsippet om universell utforming nødvendiggjør derfor en helhetstenkning mht. utforming av samfunnet. I henhold til *IKT* blir dette poenget svært tydelig med tanke på menneskerettigheter og demokratiske rettigheter. Informasjons- og kommunikasjonsteknologi har de siste to tiårene utviklet seg til å bli en kritisk faktor i samfunnet, ikke minst med tanke på demokratisk deltakelse. Offentlig informasjon, som planer, høringer og politiske beslutninger, må gjøres tilgjengelig for hele befolkningen. Med dette bakteppet oppfordrer derfor Fylkeskommunes råd for funksjonshemmede i Nordland departementet om å benytte en mer holistisk definisjon av begrepet universell utforming.

Om tidsfrist

I høringsnotatet opereres det med ulike tidsfrister for nye og eksisterende løsningsversjoner av *IKT*. Det blir foreslått at universell utforming av all *IKT* rettet mot allmennheten for neste løsningsversjon (altså ny *IKT*) skal gjelde fra 1. januar 2011. Mens eksisterende løsningsversjoner foreslås å skulle bli universelt utformet ved neste oppgradering etter dette, med en endelig frist 1. januar 2021. Rådet anser det som viktig at det innføres konsise frister for innføring av universell utforming av *IKT*. Rådet er inneforstått med at det må utarbeides nødvendige standarder/retningslinjer for aktuelle teknologiområder før loven kan tre i kraft. Og at dette vil ta ca. 18-24 måneder. Av den grunn mener rådet at det vil være tilstrekkelig at 1. januar 2010 settes som tidsavgrensing for nye løsningsversjoner av *IKT*. Rådet foreslår videre at 1. januar 2012 bør være siste frist for endring av eksisterende løsningsversjoner av *IKT*. Rådet er inneforstått med at dette bryter med de tidsfrister høringsnotatet foreslår. Det vises blant annet til konsekvensutredningens poeng om det australske bankvesenets fullstendige utskiftning av minibanker til universelt utformede løsningsversjoner ble gjort på under seks år. Når denne teknologien allerede er kjent fra andre land, samt at retningslinjer vil foreligge senest 1. januar 2010 synes 1. januar 2012 som en tilstrekkelig frist for endring av eksisterende løsningsversjoner av *IKT*. Fastsettelse av tidsfrist handler om politisk vilje – det minnes her om den brede oppslutningen Stortinget gav til Stortingsmelding nummer 17 (2006-2007) *Eit informasjonssamfunn for alle*.

Med hilsen

Andreas Flåm
rådgiver

Britt Sonja Olåussen
sekretariatsleder